॥ ५१ ॥ ५२ ॥ समवैक्षतेति दिव्यज्ञानवतांकाश्यपादीनामपिदेहाभिमानावेशादीदृशीबुद्धिर्भवतिकिमुतप्राकृतानामितिदेहावेशोवर्ज्यइतिभावः यथोक्तं देहावेशात्प्रमाद्यतीति ॥ ५२ ॥ हरिवाहनंइंद्रम् ॥ ५४ ॥ इतिशां॰मो॰नै॰भा॰अशीत्यधिकशततमोऽध्यायः ॥ १८० ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥ आजगरव्रतलाभेप्रज्ञैवदेहावेशनिवृत्तिद्वारेणहेतुरित्युक्तं तत्रप्रज्ञाबुद्धेःपरिणामविशेषः सचक्षीरदधिवत्स्वभावादेवकालक्रमेणभविष्यतीतिदत्तेष्टादेर्वैयर्थ्यमन्वानःशंकते यदीति शरणागतसंत्राणंभूतानामप्यहिंसनं बहिर्वेदिचयद्दानंदत्तमित्यभिधीयते अग्निहोत्रंतपःशौचंवेदानांचानुशासनं आतिथ्यंवैश्वदेवंचइष्टमित्यभिधीयते दत्तेष्टेगृहस्थस्यधर्मः तपोवानप्रस्थस्य गुरुशुश्रूषाब्रह्मचारिणः यदिदत्तादिकंशुभादृष्टोत्पादनद्वाराकालांतरीयप्रज्ञाहेतुर्भवतितत्तर्हिमेमह्यमनुष्ठेयमेतदितिब्रूहि नोचेत्स्वभावएवशरणंममेत्यर्थः ॥ १ ॥ स्वभाववादेसर्वेषांभौतिकानामुत्पत्त्यादौएकरूपैवसामग्री तथाचह्रस्वदीर्घसाध्वसाधुसुखदुःखादिवैचित्र्यंजगतिदृश्यमाननोपपद्यतेऽतस्तत्रावश्यंकर्मजन्यमदृष्टंकारणमभ्युपे

संतुष्टश्चाप्रमत्तश्चयज्ञदानतपोरतिः ॥ ज्ञेयज्ञाताभवेयंवैवर्ज्यंवर्जयितातथा ॥ ५१ ॥ ततःसमुनिरुत्थायकाश्यपस्तमुवाचह ॥ अहोबतासिकुशलोबुद्धिमांश्चेतिविस्मितः ॥ ५२ ॥ समवैक्षततंविप्रोज्ञानदीर्घेणचक्षुषा ॥ ददर्शचैनंदेवानांदेवमिंद्रंशचीपतिं ॥ ५३ ॥ ततःसंपूजयामासकाश्यपोहरिवाहनं ॥ अनुज्ञातस्तुतेनाथप्रविवेशस्वमालयं ॥ ५४ ॥ इतिश्रीमहाभारतेशां॰मोक्षधर्मपर्वणिस्थूलकाश्यपसंवादेअशीत्यधिकशततमोऽध्यायः ॥ १८० ॥ ॥ ७ ॥

युधिष्ठिरउवाच यद्यस्तिदत्तमिष्टंवातपस्तप्तंतथैवच ॥ गुरूणांवापिशुश्रूषातन्मेब्रूहिपितामह ॥ १ ॥ भीष्मउवाच आत्मनानर्थयुक्तेनपापेनिविशतेमनः ॥ स्वकर्मकलुषंकृत्वाकृच्छ्रेलोकेविधीयते ॥ २ ॥ दुर्भिक्षादेवदुर्भिक्षंक्लेशात्क्लेशंभयाद्भयं ॥ मृतेभ्यःप्रमृतंयांतिदरिद्राःपापकारिणः ॥ ३ ॥ उत्सवादुत्सवंयांतिस्वर्गात्स्वर्गंसुखात्सुखं ॥ श्रद्दधानाश्चदांताश्चधनाढ्याःशुभकारिणः ॥ ४ ॥ व्यालकुंजरदुर्गेषुसर्पचोरभयेषुच ॥ हस्तावापेनगच्छंतिनास्तिकाःकिमतःपरं ॥ ५ ॥ प्रियदेवातिथेयाश्चवदान्याःप्रियसाधवः ॥ क्षेम्यमात्मवतांमार्गमास्थिताहस्तदक्षिणं ॥ ६ ॥

यमितिमत्वापुण्यापुण्येनकर्मणाभवतिपापःपापेन बुद्धिःकर्मानुसारिणीतिश्रुतिस्मृतिसिद्धंकर्मणःसदसत्प्राप्तिहेतुत्वमाह आत्मनेति आत्मनाबुद्ध्या अनर्थःकामक्रोधादिस्तद्युक्तेन कृच्छ्रेदुःखदेनरकादौविधीयतेभोक्तुमधिक्रियते ॥२॥ मृतेभ्यःमरणेभ्यः प्रमृतंमरणांतरं अविलंबेनपुनःपुनर्म्रियंतइत्यर्थः अथैतयोःपथोर्नकतरेणचनतानीमानिक्षुद्राण्यसकृदावर्तीनीतिश्रुतेः ॥३॥४॥ हस्तौअवाप्येतेप्रवेश्येतेयस्मिन्नितिहस्तावापोहस्तनिगडस्तेननिगडिताःसंतोनास्तिकाःराष्ट्राद्दूरीकृताःव्यालादिमत्सुवनेषुगच्छंतिनिगडितहस्तत्वाच्चव्यालादीन्वारयितुमशक्ताःअत्यंतमुद्वेगंप्राप्नुवंतीत्यर्थः व्यालोदुष्टगजः ॥ ५॥ आतिथेयं अतिथिहितंमृष्टान्नदानादि आत्मवतांजितचित्तानांयोगिनांमार्गंदेवयानं हस्तदक्षिणं हस्तोपलक्षितेनतत्कर्तव्येनदानादिनाकर्मणादक्षिणंअनुकूलं ॥ ६ ॥

Digitized by Google